

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

ก ระแสความสนใจในสุขภาพและความสวยความงามกลายเป็นแรงจูงใจสำคัญ ให้มีการผลิตสินค้าและบริการเข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันท่ามกลางภาวะการแข่งขันที่เกิดขึ้น ก็เป็นเหตุให้ผู้ผลิตใช้ช่องทางเหล่านี้ในการโฆษณาเกินจริง แสวงหากำไรโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค จนกระทั่งเกิดผลเสียดังที่ตกเป็นข่าวหลายต่อหลายครั้ง โดยเฉพาะในกรณีของอาหารเสริมและเครื่องสำอาง

ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีแนวความคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และราคาเหมาะสมเพื่อความมั่นใจและความปลอดภัยของผู้บริโภค

โดยปัจจุบันสมุนไพรได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งในรูปของยา อาหารเสริมและเครื่องสำอาง จากข้อมูลในปี พ.ศ.2546 พบความต้องการสมุนไพรในตลาดโลกมีมูลค่าสูงถึง 784,000 ล้านบาท ซึ่งในส่วนของประเทศไทย แม้จะมีพืชสมุนไพรอยู่เป็นจำนวนมาก แต่กลับพบว่ามีการนำเข้าสมุนไพรมากกว่าการส่งออกทั้งนี้เนื่องจากคนไทยนิยมใช้สินค้าจากต่างประเทศซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากสมุนไพรด้วย

ภก.ดร.ศ.ดร.อรรชฎา มโนสร้อย กรรมการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดเผยว่า ประเทศไทยยังมีภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรทางยา เครื่องสำอาง และอาหารเสริม มาเป็นเวลานาน แต่ด้วยข้อจำกัดของกฎระเบียบทางการค้าต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งออก ส่งผลให้ปัจจุบันยังไม่มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยแม้แต่ผลิตภัณฑ์เดี่ยวสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ เพื่อสร้างองค์ความรู้และแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวจึงได้ทำวิจัยเรื่อง "วิธีการพัฒนาสมุนไพรให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากล" โดยการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ซึ่งจะช่วยลดการนำเข้าทั้งสารสกัดและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรจากต่างประเทศ รวมทั้งสร้างรายได้เพิ่มให้กับประเทศด้วย

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า แนวโน้มของฤทธิ์ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่นิยมในปัจจุบันและอนาคตที่ตลาดโลกต้องการ ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีฤทธิ์ชะลอความแก่ ให้ผิวขาว แก้ผดผอง และผลิตภัณฑ์สำหรับลดความอ้วน ซึ่งจะต้องมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยสูง

"ต่างประเทศให้ความสำคัญกับสมุนไพรไทยค่อนข้างมาก แต่ประเทศไทยยังมีข้อมูลหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรน้อยมาก โดยสมุนไพรไทยที่ส่งออกส่วนใหญ่ จะเป็นพวกน้ำมันหอมระเหย หรือเครื่องหอมต่างๆ เท่านั้น แม้ว่าประเทศไทยจะมีการใช้สมุนไพรเข้ามาในเครื่องสำอางของไทย เครื่องประทินผิว หรือเครื่องหอมจากสมุนไพรแต่เป็นที่น่าเสียดายที่ยังไม่มีผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทยขึ้นได้สามารถเข้าสู่อุตสาหกรรมได้แม้ว่ารัฐบาลให้การสนับสนุนด้านนี้มากโดยตลอด"

"ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังขาดข้อมูลทางสถิติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญในการยืนยันความปลอดภัย และประสิทธิภาพการใช้ในมนุษย์ ขาดการพัฒนาทางเทคโนโลยีของผลิตภัณฑ์ รูปแบบ และบรรจุภัณฑ์ นอกจากนี้กฎหมายและระเบียบของ

ประเทศที่เป็นตลาดใหญ่ของโลก มีความเข้ม-
งวดมาก ทำให้การพัฒนาสมุนไพรในรูปแบบยา
หรืออาหารเสริมเป็นไปได้ยาก”

อย่างไรก็ตามการพัฒนาสมุนไพรไทยในรูป
แบบเครื่องสำอางนั้น ประเทศไทยจะสามารถ
ทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องสำอางเป็นผลิตภัณฑ์
สำหรับภายนอกที่มีกฎหมายและระเบียบต่างๆ
เพิ่มงวดน้อยกว่ารวมทั้งประเทศไทยเองยังมีสมุนไพร
หลายชนิดที่มีฤทธิ์ทางเครื่องสำอางที่ตลาด
โลกสนใจ ที่จะสามารถนำมาพัฒนาเป็นผลิต-
ภัณฑ์ที่แข่งขันในตลาดโลกได้ สำหรับสมุนไพรที่
น่าสนใจ น่าจะนำมาพัฒนาในรูปแบบเครื่อง
สำอางมีประมาณ 10 ชนิด คือ ว่านหางจระเข้
ขมิ้นชัน กวาวเครือขาว หม่อน ชุมเห็ดเทศ
มะขามป้อม บัวบก พริกไทยดำ โพล และ
ฟ้าทะลายโจร

ภกญ.รศ.ดร.อรุณญา กล่าวต่อว่า ที่ผ่านม
รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและผลักดันทั้ง
งบประมาณและบุคลากร ในพัฒนาสมุนไพร
ไทยพอสมควร แต่เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่
ทำงานวิจัยด้านนี้อยู่ทำให้งบวิจัยกระจุกกระจาย
ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้
ประเทศไทยขาดการวิจัยและพัฒนาการควบคุม
ประสิทธิภาพมาตรฐาน และขาดการทดสอบประ-
สิทธิภาพเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่จะทำให้อสมุนไพรไทยได้รับการรับรองมาตรฐาน
เพื่อให้เข้าสู่ตลาดโลกได้

“คนไทยส่วนใหญ่มักมองข้ามผลิตภัณฑ์
สมุนไพรไทย ซึ่งหากเราสามารถพัฒนาคุณภาพ
ของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้
สวยงามเป็นที่ต้องการของตลาด และมีการประ-
ชาสัมพันธ์ที่ดีประกอบด้วยข้อมูลทางวิชาการ
มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยเชื่อว่าอนาคตของ
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในตลาดโลกคงอยู่ไม่ไกล
มากนัก”

**ที่สำคัญคนไทยจะได้มีทางเลือกในการใช้
ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและราคาถูก**

(บทความจากสถานีวิทยุระบบสาธารณสุข (สวรส.))